

Katse kohti syksyä - lainsäädäntöuudistukset

Mirjami Lehikoinen

28.5.2026 / Ammatilliset erityisopettajat

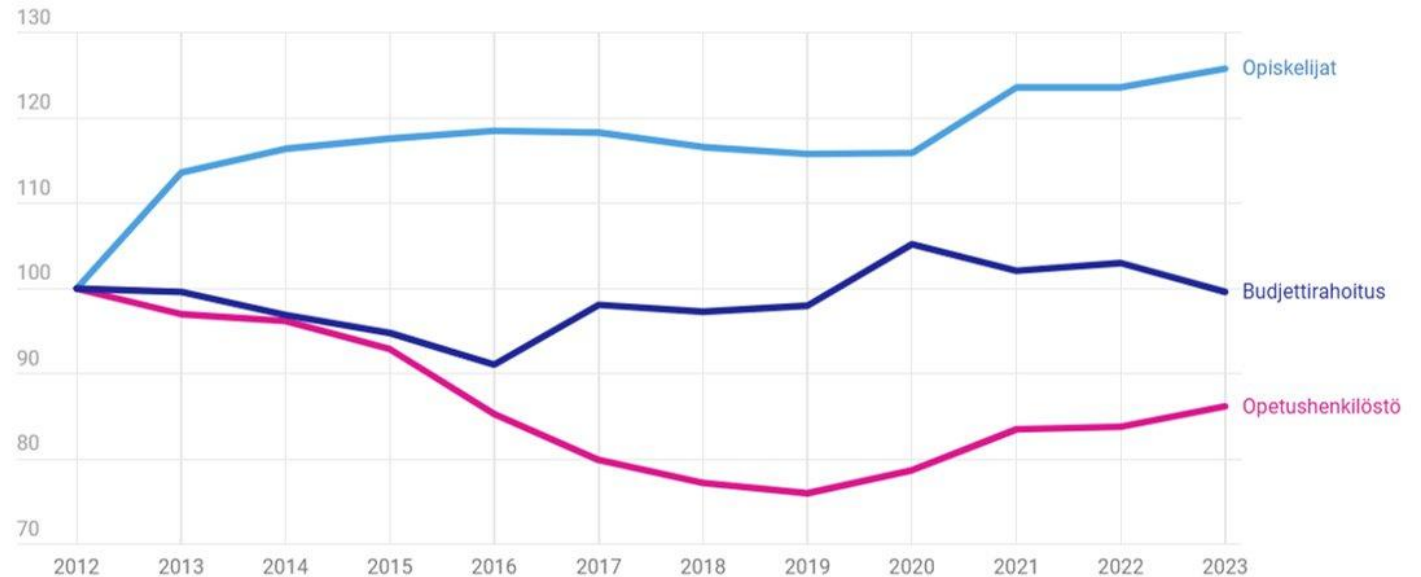
Yleinen tilannekuva

Kokonaisrahoitus sekä opetukseen ja ohjaukseen kohdennetut resurssit eivät tue riittävästi koulutuksen laatua

Osaamisen, yleissivistyksen ja jatko-opintovalmiuksien turvaaminen ei toteudu kaikkien opiskelijoiden osalta yhdenvertaisesti

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen, opiskelijoiden ja opetushenkilöstön kehitys

Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärä on kasvanut samaan aikaan, kun opettajien määrä on pienentynyt. Sillä on väistämättä vaikutusta koulutuksen laatuun ja lähiopetuksen määrään. Kuvaajassa näkyy rahoituksen, opiskelijamäärän ja opetushenkilöstön määrän kehitys vuoteen 2012 suhteutettuna. Budjettirahoitus laskettu rahan reaaliarvolla.

Lähde: Valtion talousarviot ja Tilastokeskus • Väline: Datawrapper

EK-vaalitavoitteet, ammattillinen toinen aste

1. Lisätään ammatillisen koulutuksen **lähiopetusta** turvaamaan työelämään ja jatko-opintoihin tarvittava osaaminen
2. Ammatillisen koulutuksen käyneiden osaamisen ajantasaisuudesta ja **jatkuvasta oppimisesta** huolehtimalla turvataan pitkät työurat ja vahva kilpailukyky
3. Turvataan opiskelijoiden oikeus laadukkaaseen ja yhdenvertaiseen ammatilliseen koulutukseen laatimalla **kansalliset laatuksiteerit**
4. Turvataan ammatillisen koulutuksen **saavutettavuus**

Ammatillisen koulutuksen opetuksen määrä

Lähiopetuksen määrä on riittämätön ja valtakunnallisesti liian vaihteleva – luotettavaa tietoa annetun lähiopetuksen määrästä ei ole saatavilla.

- OAJ: Asetukseen muutos ”oppivelvollisille vähintään 18 tuntia/osaamispiste”, kokonaiset viikot opetusta/ohjausta.
- Myös aikuisille turvattava riittävä määrä lähiopetusta.
- Lähiopetuksen toteutumista on seurattava.
- Riittävästi opettajille aikaa opetuksen suunnitteluun ja osaamisen arviointiin

HUOM! Ammatillisen koulutuksen valtakunnalliset linjaukset ja tavoitteet (OKM)

OAJ selvittänyt HOKS:n tallennettua opetuksen määrää (OPH:n tietoaaineiston) – julkaistaan kesäkuun alussa.

1. Koulutuksen järjestäjä vastaa oppimisen tuen toteutumisesta

63 § (30.12.2024/1078)

Oikeus oppimisen tukeen

Opiskelijalla on oikeus oppimisen tukeen, jota hän tarvitsee tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi. Oppimisen tuki järjestetään osana tutkintokoulutusta. Oppimisen tuki on opettajan antamaa tukiopetusta sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön antamaa tukea ja ohjausta.

Hallituksen esityksestä HE 161/2024

Oppimisen tuesta säädettäessä kumottaisiin säännös oppimisvalmiuksia tukevista opinnoista. Oppimisen tuki toteutettaisiin matalan kynnyksen tukiopetuksena, tukena ja ohjauksena ja sitä tulisi olla opiskelijoille saatavissa riittävästi, oikea-aikaisesti ja laadultaan sellaisena, että se edistäisi opiskelijoiden osaamista, osaamisen osoittamista näytöissä, valmistumista, työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä sekä hyvinvointia.

Osana oppimisen tukea voitaisiin antaa myös erityisopettajan antamaa erityisopetusta.

Tällainen oppimisen tuki voisi olla riittävää niille opiskelijoille, joilla on kapea-alaisia oppimisvaikeuksia esimerkiksi lukemisessa, kirjoittamisessa tai matematiikassa.

Erityisopettaja voisi konsultoimalla tukea muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden erityispedagogisia tuen tarpeita opetuksessa ja ohjauksessa sekä osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa.

64 § (30.12.2024/1078)

Oikeus erityiseen tukeen

Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi säännöllistä tai pitkäaikaista erityisopetusta tutkinnon tai koulutuksen mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi eikä 63 §:ssä tarkoitettu oppimisen tuki ole riittävää opiskelijan tuen tarpeiden kannalta. Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen myös työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.

Erityinen tuki on erityisopettajan antamaa erityisopetusta. Lisäksi erityinen tuki on erityisopettajan konsultaatioon perustuvaa muuta opetusta ja ohjausta sekä opiskelijan tarvitsemia muita erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä.

Erityisen tuen tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa tuen avulla tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisen ammattitaidon ja osaamisen. Erityistä tukea saavan opiskelijan osalta ammatillisen perustutkinnon perusteiden mukaista osaamisen arviointia voidaan mukauttaa laatimalla opiskelijalle yksilöllinen osaamisen arviointi. Osaamisen arviointia voidaan mukauttaa vain siinä määrin, kuin se on opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja valmiudet huomioon ottaen välttämätöntä.

Erityisopetuksen tavoitteena on lisäksi edistää opiskelijan opintoja ja hyvinvointia yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon, kuntoutuspalveluiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Oppimisen tuki 1.8.2026 – amm. 2. aste

Oppimisen tuki 63 § - UUSI

- Tukiopetus - opettaja
  - Valmiudet opiskeltavissa aineissa
  - Opiskelutekniikka
  - Tutkintoon liittyvä kielitaito
- Erityisopetus (kapea-alainen) & konsultaatio
- Muu ohjaus ja tuki

Kirjataan HOKS:n

Erityinen tuki 64 §

- Erityisopetus - erityisopettaja
- Erityisopettajan konsultaatio
- Erityiset opetus- ja opiskelujärjestelyt
- Oikeus myös **työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa**

Tehdään päätös

Vaativa erityinen tuki 65 §

- Yksilöllinen, laaja-alainen ja monipuolinen erityinen tuki

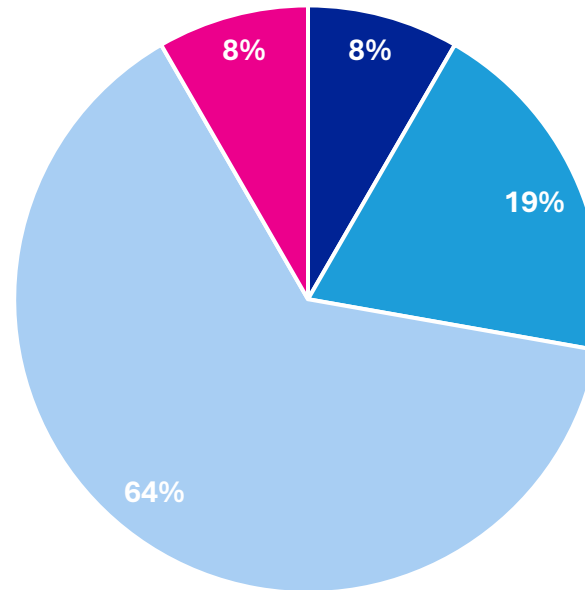
Tehdään päätös

2.

Ollaan niin valmiita kun pystytään

Miten oppilaitoksessanne on valmistauduttu?

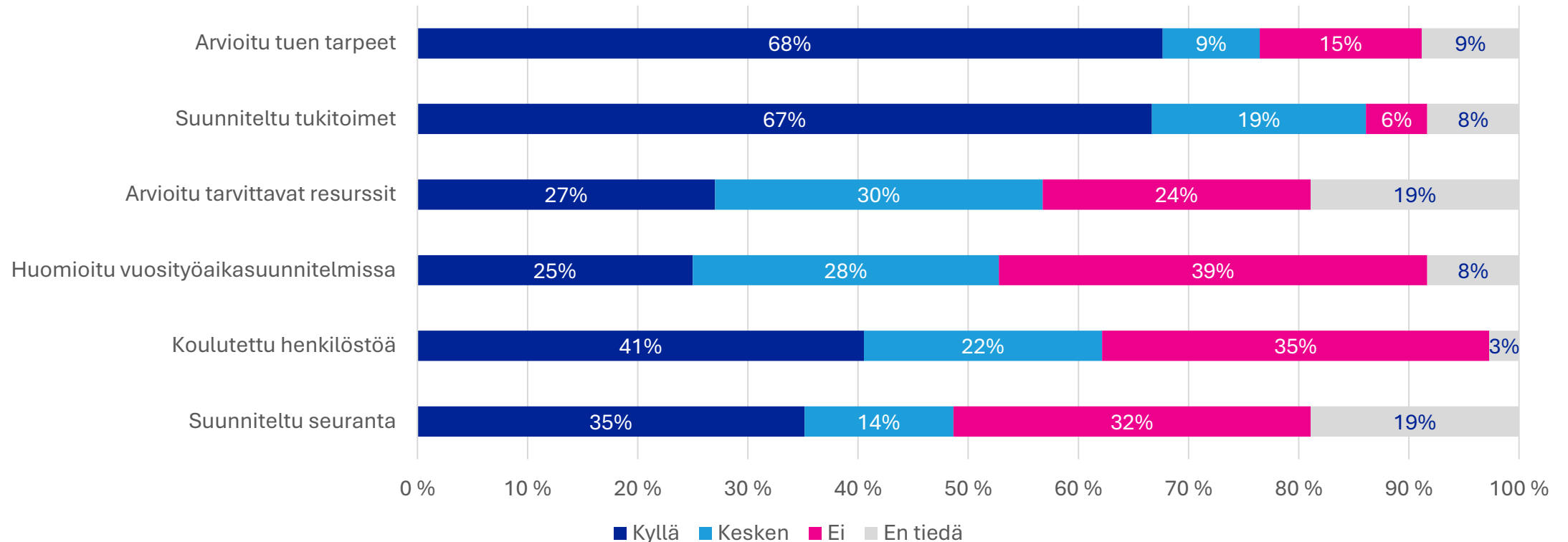
Valmistautuminen

■ valmiina ollaan ■ melkein valmiina ■ alustavaa on ■ ei mitään tai melkei ei mitään

Valmistautuminen – miltä näyttää nyt

Valmistautuminen

Työaika

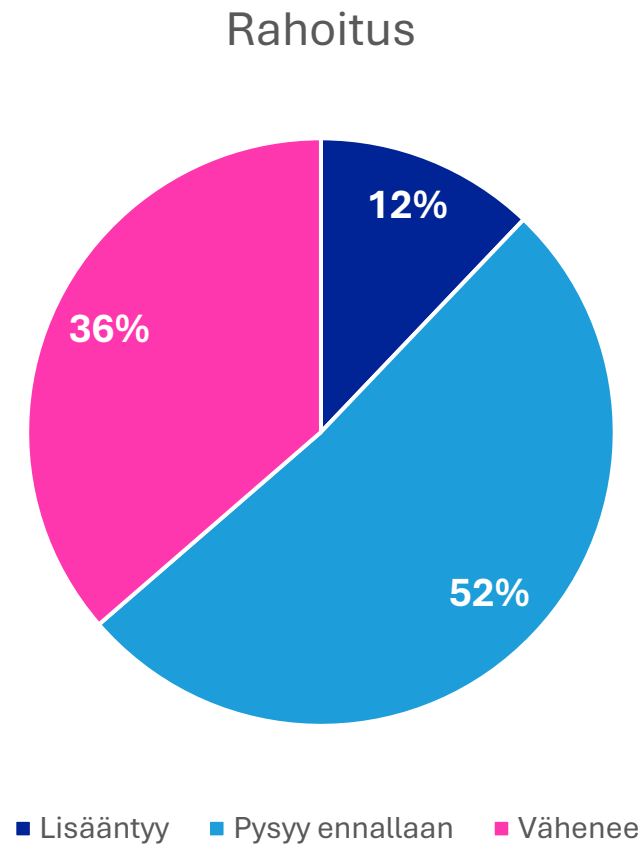
Työnantaja:

- Tuen suunnitteluun ja toteutukseen aika työaikasuunnitelmiin
- Varmistettava, että on myös aikaa kouluttautua/perehtyä työajalla

Oma vastuu:

- vaatia, että työaikasuunnitelma on tehty ajallaan ja että suunnitelmassa on mietitty työajan tarve ja riittävyys mahdollisimman realististi.
- varmistaa, että käytät työaika tehokkaasti
- jos työaika on väärin resursoitu, olet ajoissa yhteydessä esihenkilöön
- vaatia ja varmistaa, että työsuunnitelmaa muutetaan tarvittaessa vastaamaan todellista työajan tarvetta

Koetko että rahoitus oppimisen tukeen ja erityiseen tukeen...

RAHOITUKSEN MÄÄRÄ

Vähennetty:

- Hankeen loppuessa rahoitusta ei yhtä paljon
- Pienryhmät menetettiin

Lisätty:

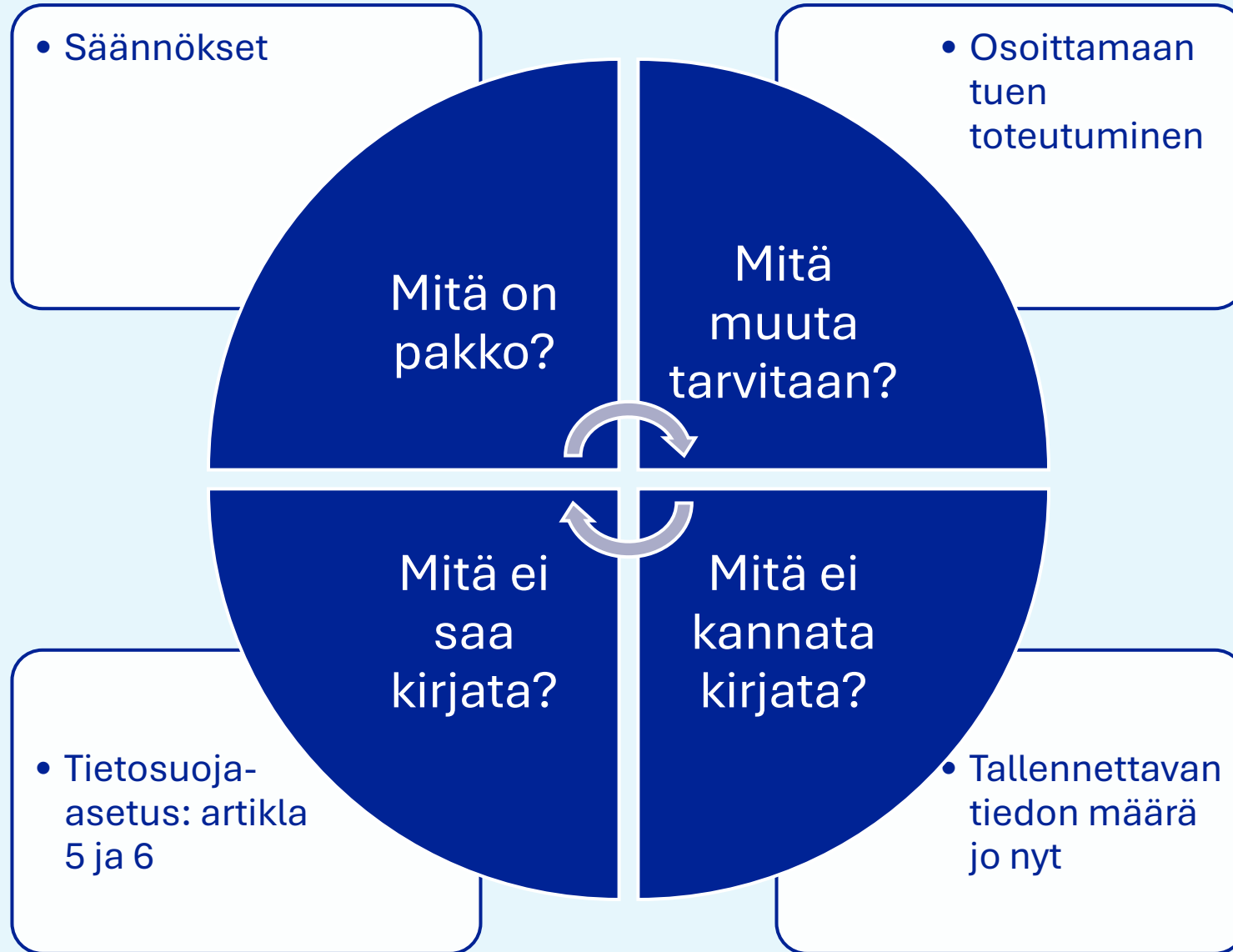
- Päteviä erityisopettajia
- Erkkaopelisiä

KOHDENTAMINEN

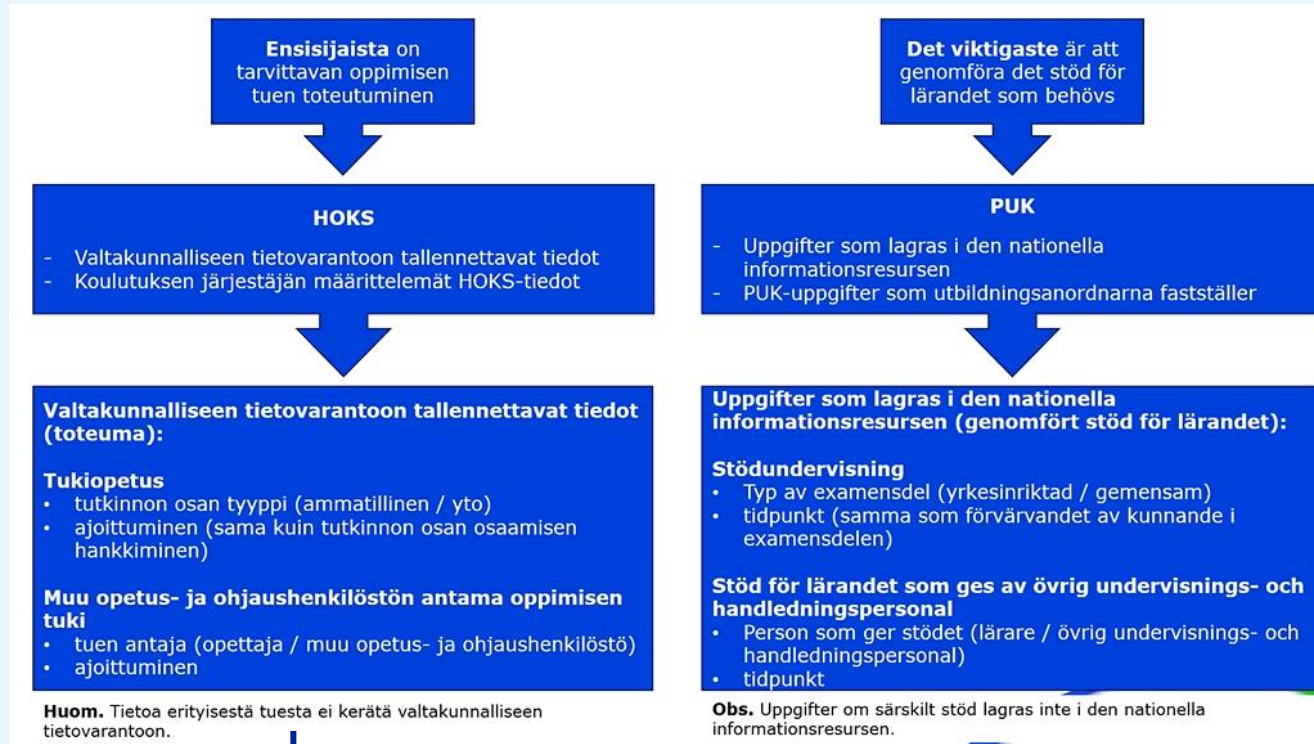
- Ryhmille opiskelijoiden keskiarvojen perusteella
- Tietty % budjetista
- Keskusteltu että huomioitaisiin alat, joilla tarve on suurta

Kirjaaminen? Mitä määritellään ja miten teillä?

Mitä kirjataan...

OPH:n oppimisen tuen toimeenpanon webinaarista 11.3.2026. Valtakunnalliseen tietovarantoon kirjattava

Myöhemmin – milloin? –
tulee tarkempaa
tietoa rajapinnoista ja tietojen
tallentamisesta.

Tämä saattaa muuttua?

HE lausunnolla oleva esitysluonnos (tietovarannon käyttötarkoitus 4 §): ”*Opetus ja kulttuuriministeriön tilastollista seuranta varten välttämättömiä tietoja voidaan tallentaa tietovarantoon, jos niitä on tarpeen kerätä henkilötietona*”.

Kirjaamisesta

- Kirjaaminen (asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017)
  - **Opetuksesta 10 a §:** suunniteltu opetuksen määrä/osaamispiste tutkinnonosittain
  - **Oppimisen tuesta 9 §:** & HE 161/2024, 63 §:
    - Tukiopetus (yto/ammatillinen, ajoittuminen - sama kuin tutkinnonosa HOKS)
    - Muu oppimisen tuki (opettaja/muu opetus ja ohjaushenkilö, ajoittuminen-sama kuin tutkinnonosa HOKS)
  - **Erityisestä tuesta 9 §:**
    - HOKS:n erityisen tuen sisältö & osaamisen arvioinnin mukauttaminen & yksilöllinen osaamisen arviointi
- **Kirjaamisen taso** oppimisen tuki (5/2026 OAJ:lla oleva tieto). Esim.
  - A on saanut tukiopetusta maaliskuussa (tutkinnonosan ajoittuminen) ammatillisessa (ei kirjata: asiakaspalvelu)
  - A on saanut tukiopetusta maaliskuussa ammatillisesta (ei kirjata: tuloksellinen toiminta)
  - Ei kirjata määriä (5/2026 OAJ:lla oleva tieto)

Kirjaamisesta vs. säännökset

Kirjattava HOKS (asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017)		Siirtyminen valtakunnalliseen tietovarantoon (laki valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä 884/2017)	Muuta:
Opetuksen määrä	Opetuksen tarve ja määrä (9 § 7 a)	Opetuksen ja ohjauksen toteutettavan määrä tutkinnon osittain tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueittain (9 § 13)	
Oppimisen tuki	Oppimisen tuki (9 § 9)	Oppimisen tuki (9 § 9)	HE 161/2024,63 § kirjaamisesta
Eriytinen tuki	Eriyisen tuen sisältö (9 § 8)	Eriyistä tukea saavan opiskelijan osalta osaamisen arvioinnin mukauttaminen ja yksilöllinen osaamisen arviointi (9 § 11) Huom! HE lausuntoluonnos	

Kun oppilaitoksessa pohditaan mitä tietoja oppimisen tuesta kirjataan, muistetaan tietosuoja-asetus & nykyinen HOKS

Artikla 5

- Käyttötarkoitussidonnaisuus
- Tietojen minimointi
- Täsmällisyys
- Säilytyksen rajoittamisperiaate
- Eheyden ja luottamuksellisuuden periaate

Artikla 6

- Käsittely rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi, yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi, julkisen vallan käyttämiseksi

Artikla 9:

- Lähtökohtaisesti kielletään käsittelemässä erityisiä henkilötietoryhmiä esim. terveystiedot - poikkeuksia

**Kuinka paljon
opetusta saataisiin
ajalla, joka menee
turhaan kirjaamiseen?**

HOKS:n tietosisältö (OKM): minim tiedot

Opiskelijan henkilö- ja yhteystiedot

- Sukunimi
- Etunimet
- Kutsumanimi
- (Henkilötunnus)
- Oppijainumero
- Osoite
- Postiosoite
- Kotikunta
- Sähköposti
- Puhelinnumero
- Huoltaja 1
  - etunimi
  - sukunimi
  - sähköposti
  - puhelinnumero
- Huoltaja 2
  - etunimi
  - sukunimi
  - sähköposti
  - puhelinnumero

Opiskelijan pohjakoulutus

- ylin suoritettu tutkinto

Muu osaamisen osoittaminen

- Suoritettavan tutkinnon osan nimi (koodi)
- Suoritettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi)
- Suoritettavan valmentavan koulutuksen osan nimi (koodi)
- Osaamisen osoittamisen järjestäjän nimi (koulutuksen järjestäjän nimi ja koodi)
- Osaamisen osoittamisjärjestön nimi
- Osaamisen osoittamisen ajankohta
- Osaamisen osoittaminen sisältö
  - osaamistavoite (koodi)

Osaamisen arvioinnin mukauttaminen

- Mukautettavan tutkinnon osan nimi (koodi)
- Ammattitaitovaatimus (koodi), jonka arvioinnin kriteereitä mukautetaan
- Yksilölliset arvioinnin kriteerit (1 - 5)
- Mukautettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi)
- Osaamistavoite (koodi), jonka arvioinnin kriteereitä mukautetaan
- Yksilölliset arvioinnin kriteerit (1 - 5)

- Suoritettavan tutkinnon osan nimi (koodi)
- Suoritettavaan osaan liittyvät keskeiset

HOKSin laadinta-, hyväksymis- ja päivitystiedot

- HOKSin laatija
  - etunimi
  - sukunimi
  - rooli
  - organisaatio
- HOKSin päivittäjä (silloin, kun päivitetään asetuksen edellyttämiä tietoja)
  - etunimi
  - sukunimi
  - rooli
  - organisaatio
- HOKSin ensikertainen hyväksyjä
  - etunimi
  - sukunimi
  - rooli
  - organisaatio
- HOKSin päivitysten hyväksyjä (silloin, kun päivitetään asetuksen edellyttämiä tietoja)
  - etunimi
  - sukunimi
  - rooli
  - organisaatio
- Opiskelijan opiskeluoikeuden alkamispvmm
- Suunniteltu koulutuksen päättymispvm
- OKSin ensikertainen hyväksymispvm
- OKSin päivityspvm (silloin, kun päivitetään asetuksen edellyttämiä tietoja)
  - Suoritettavan tutkinnon osan nimi (koodi)
  - Suoritettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi)
  - Suoritettavan valmentavan koulutuksen osan nimi (koodi)
- Arvioija 1
  - etunimi
  - sukunimi
  - rooli
  - organisaatio
- Arvioija 2
  - etunimi
  - sukunimi
  - rooli
  - organisaatio

- Opiskelijan tavoite
- Suunnitelma jatko-opint
- Suunnitelma työelämään
- Suunnitelma työuralla et
- Opintojen keskeytyessä t ohjauksessa suunnitelma
- Suoritettavan v
- Suoritettavan v
- Suoritettavaan liittyvät keskeiset
- Suoritettavan m
- Suoritettavaan liittyvät keskeiset

Suoritettavan tutkinnon tai koulutuksen tiedot

- Tutkinnon tai koulutuksen perusteen diaarinumero
- Tutkinnon nimi
- Osaamisalan nimi (koodi)
- Tutkinnon osan nimi (koodi)
- Yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi)
- Tutkinnon osaa pienempi osaamiskokonaisuus = ammattitaitovaatimus tai osaamistavoite (koodi)
- Valmentavan koulutuksen nimi (koodi)
- Valmentavan koulutuksen osan nimi (koodi)
- Ammatilliseen tehtävään valmistavan koulutuksen nimi
- Ammatilliseen tehtävään valmistavan koulutuksen kuvaus
- Ammatilliseen tehtävään valmistavan koulutuksen
- Sen suoritettavan tutkinnon osan nimi (koodi), johon tunnustettava osaaminen liittyy
- Sen suoritettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi), johon tunnustettava osaaminen liittyy
- Aiemmin suoritettavan tutkinnon perusteen diaarinumero
- Aiemmin suoritettavan tutkinnon nimi (koodi)
- Aiemmin suoritettavan osaamisalan nimi (koodi)
- Aiemmin suoritettavan tunnustettavan tutkinnon osan nimi (koodi)

190 kenttää!

- Osa kentistä ei näytä olevan asetuksen mukaisia (esim. osa yhteystiedoista, koodit, osa kuvauksista).
- Täytettävä määrä moninkertainen → tutkinnonosittain, näytöittäin, päivityksittäin...
- Osa tiedoista tulee valmiina.
- Kaikki kohdat eivät koske kaikkia, mutta...
- Koulutuksen järjestäjällä, opettajalla, suunnittelijalla, ohjaajalla jne....on silti **VASTUU**

kyseisessä tutkinnon tai koulutuksen osassa

- Suoritettavan tutkinnon osan nimi (koodi)
- Suoritettavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimus (koodi), josta on poikettu eli jota opiskelija ei suorita
- Suoritettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi)
- Suoritettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alue

(koodi) tai osa-alueen osaamistavoite (koodi), josta on poikettu eli jota opiskelija ei suorita

Suunnistamis- ja tunnustamisprosessin

- Kuvaus erityisen tuen tarpeesta
- Erityisen tuen muodot suoritettavan tutkinnon tai valmentavan koulutuksen aikana
  - tarvittava pedagoginen tuki
  - tarvittavat opetus- ja opiskelujärjestelyt
- Erityisen tuen alkamispvmm ja päättymispvm
- Yhteistyötahot

niuksia tukevien opintojen nimi
niuksia tukevien opintojen kuvaus
niuksia tukevien opintojen kesto päivinä
niuksia tukevien opintojen ajoittuminen

innon osan nimi (koodi)
en osan näyttöön sisältyvän
sen osa-alueen nimi (koodi)
koulutuksen järjestäjän nimi

nimi
kuvaus

ammatillisen tutkinnon osan
aaitimus (koodi)
yhteisen tutkinnon osan osa-alueen
e (koodi)

koulutusta hankkineen koulutuksen
ustaja

- Vastuullinen työpaikkaohjaaja
  - etunimi
  - sukunimi
  - rooli
  - organisaatio

- Koulutuksen järjestäjän edustaja
  - etunimi
  - sukunimi
  - rooli
  - organisaatio

- Muut ohjaukseen osallistuvat henkilöt (vastuullisen työpaikkaohjaajan ja koulutuksen järjestäjän edustajan lisäksi, erityisesti työpaikalla järjestettävä koulutus)
  - etunimi
  - sukunimi
  - rooli
  - organisaatio

3.

**Vahvistetaan toimivaa –
torpataan mahdolliset
ylilyönnit ja virheelliset
tulkinnot**

Erityisen tuen päätöksiä tehdään edelleen

Tukiopetusresurssi on LISÄresurssia

= sitä ei oteta vähentämällä
opetusta

Tukiopetusresurssi on LISÄresurssia

Perusopetuksen OKM:n usein kysytyt kysymykset

Yleistä tukiopetusta voidaan antaa joko lukujärjestyksen mukaisten oppituntien aikana tai oppituntien ulkopuolella. Ryhmäkohtaisena tukimuotona annettava tukiopetus sekä opetuskielen tukiopetus ovat kuitenkin aina opetusta tavallisten oppituntien lisäksi, eli opettaja ei voi samaan aikaan samalla oppitunnilla antaa tavallista opetusta ja tukiopetusta. Mikäli opetusryhmiä jaotellaan pienempiin ryhmiin jakotuntiresurssia hyödyntämällä, ei tätä resurssia voi käyttää ryhmäkohtaisten tukimuotojen tuntiresurssiin. Jakotunneilla ei voi korvata ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten yleistä tukiopetusta. Myöskään lain edellyttämää ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin kohdistettavaa 0,122 vähimmäistuntimäärää ei voi toteuttaa opetuksen järjestäjäillä jo olemassa olevien jakotuntien avulla.

Ryhmäkohtaisten yleisen tukiopetuksen tai opetuskielen tukiopetuksen toteuttaminen edellyttää erillistä niihin kohdennettua opettajaresurssia, kuten kahden opettajan kiinnittämistä oppitunnille.

Opiskelijalla on oikeus lähiopetukseen!

Milloin opetuksen tarve voi olla keskimääräistä pienempi? >

Opetuksen ja ohjauksen määrä voi olla säädettyä pienempi, jos opiskelijalla arvioidaan olevan valmiudet hankkia tutkinnon osan suorittamiseksi tarvittava osaaminen pienemmällä opetuksen ja ohjauksen määrällä. Opetuksen ja ohjauksen määrä voi olla pienempi myös opiskelijan yksilöllisten valintojen vuoksi, esimerkiksi jos opiskelija kykenee ja haluaa opiskella itsenäisesti verkko-oppimisympäristöjä hyödyntäen.

Itsenäistä opiskelua tulee käyttää osaamisen hankkimistapana kuitenkin vain silloin, kun on varmistettu, että opiskelijalla on edellytykset ja riittävät valmiudet itsenäiseen opiskeluun. Erityisen tärkeää tämän varmistaminen on nuorimpien opiskelijoiden kohdalla, jotka saattavat haluta opiskella itsenäisesti, mutta joilla ei välttämättä ole siihen riittäviä valmiuksia.

Mitä teen jos työnantaja toteaa, että erkkaopeja ei tarvita enää, koska oppimisen tuki siirtyy matalan kynnyksen tukeen? Argumentit:

1. Tuen tarpeet ovat lisääntyneet (useat tutkimukset)
2. Muutoksessa on tunnistettu ja tuotu vahvemmin erityisopettajan rooli erityisessä tuessa (64 §)
  1. Tuen päätökset voivat pitkällä aikajänteellä vähentyä, mutta ne eivät kokonaan poistu
    - opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen edelleen
3. Muutoksessa on tunnistettu erityisopettajan rooli oppimisen tuessa
  1. Tilapäisen erityisopetuksen antajana
  2. Konsultoiva rooli muille opettajille
4. Lisärahoitus 10 milj. mm. erityisopettajien palkkaamiseen

Miten toimia

1. Keskustella työnantajan kanssa
  - tarvittaessa ota luottamusedustaja mukaan
2. OAJ jäsenet - matalalla kynnyksellä: [Yhteydenottolomake](#), Mirjami puh. 020 748 9628
3. OKM: kirjaamo.okm@gov.fi
4. Lupa- ja valvontavirasto
  1. Onko koulutuksen järjestäjä noudattanut lakia
  2. Kahden vuoden kuluessa, käsittely vuoden sisällä
  3. Omalla nimellä

1.8.2026 oppimisen tuki uudistuu eli..

1.

Koulutuksen järjestäjä vastaa oppimisen tuen toteutumisesta

2.

Niin valmiita kun pystytään

Nykyiset toimintatavat luovat hyvän pohjan oppimisen tuen toteuttamiselle

3.

Vahvistetaan toimivaa – torpataan heti ylilyönnit

Ole matalalla kynnyksellä yhteydessä OAJ, OPH, OKM

4. **Tulossa**

Tulossa syksy 2026

1.6.

Kuntaliiton
1.6.
Kuntaliiton
Kuntouttavan
opetuksen
selvityksen
julkaisu

22.6.

Lausuntopyyntö:
opinto-
rekisterit ja
tietovarannot

Kesä tai
syksy?

Hallituksen
esitykset
oppivelvol-
lisuslaki ja
siihen liittyvät
lait

OAJ:n
lausunto

SORA-laki?

Elokuu

OKM: Vaativan
erityisen tuen
selvityksen
julkaisu

Syyskuu

24.9.

Uutta
osAmista-
julkaisu (HH)

29.9.

Ammatillisen
koulutuspolku
(HAMK)

Syyskuu

25.9.

Oppivelvol-
lisuus-
webinaari
(Into ja Valpas-
verkosto)

HE-esitysluonnoksessa (4/2026) mm.

• Oppivelvollisuuslaki

- Nuorten työpajatoiminta oppimisympäristöksi &
- Kun oppivelvollinen ei ole minkään koulutuksen järjestäjän opiskelija → työpajalle
- Tarkennuksia: oppivelvollisuuden keskeyttämiseen ulkomailla opiskelun ajaksi, sekä maksuttomuus ns. kaksoistutkinto-opiskelijoilla
- Majoituskorvaus: monialaisesta oppilaitoksesta luopuminen → lähin amis, jossa järjestetään koulutusta oppivelvollisen suorittamaan tutkintoon
- Majoituskorvauksessa myös matka-ajan huomioiminen TUVA/TELMA-opiskelijoilla

Laki ammatillisesta koulutuksesta ja lukiolaki

- Oppivelvolliset ensisijaisesti opiskelijoiksi

Perusopetuslaki

- Aikuisten perusopetukseen myös oppivelvollinen, jolta puuttuu riittävä suomen/ruotsin kielen taito

HE esitysluonnoksessa (4/2026): TUVA

- **TUVA-laki**

- Hakumenettelyssä oppivelvolliset ensisijaisesti
- Tarkennuksia: koulutuksen laajuus ja muodostuminen, opiskelijan yksilölliset valinnat
- Järjestyssäännöt kyseisen koulutusmuodon mukaan
- Mobiililaitteen haltuunotto (perusopetuslain ei sovellettaisi)

Puuttuu:

- opiskelijalle tulee määritellä oikeus oppimisen tukeen & erityisen tuen pykälää tarkennettava
- järjestämislupia myönnettäessä on huomioitava, että koulutuksen järjestäjä pystyy järjestämään opetusta lähiopetuksena
- Toisen asteen opetuskielen osaamiseen valmentavat opinnot lisättävä lainsäädäntöön
- Työpajatoimintaa tarkasteltava osana kuntouttavan opetuksen aloitetta

SORA HE lausuntoluonnoksessa ehdotettu mm.

- Rikosrekisteriote – laajennettu myös iäkkäiden tai vammaisten henkilöiden kanssa (alaikäisiä koskevan sääntelyn lisäksi) & opiskeluoikeuden peruuttamisessa myös iäkkäät ja vammaiset & ihmiskauppa
- Kurinpito: **Opettaja** päättää opiskelijan määräämisestä poistumaan tilasta (amm. 93 § täsmennys)
- ”Kevyempi puuttuminen”-rehtori voisi evätä opiskelijan oikeuden evätä käytännön työtehtäviin tai harjoitteluun huumausainetestin ajaksi tai opiskeluoikeuden **peruuttamisen käsittelyn ajaksi**, enintään kk.
- Jos opiskelija ei toimita vaadittuja selvityksiä, opiskeluoikeus voidaan pidättää. Jos pidättäminen jatkuu yli kuusi kuukautta ilman perusteen poistumista, **opiskeluoikeus voidaan peruuttaa**
- Opiskeluoikeuden pidättämisessä toimivalta korkeakouluissa **hallituksilta rehtorille**
- **Jälkiohjausvelvoite** (opiskeluoikeuden pidättämisen jälkeen)
- Kun opiskelija ottaa HOKS:ssa suoritettavaksi SORA-tutkinnon osia ilman valinnaista opiskelijavalintatilannetta, koulutuksen järjestäjän on **arvioitava opiskelijaksi ottamisen esteitä**. → OAJ: käytännössä hankala

Oppivelvollisuuswebinaari 2026 – toimivan ohjauksen

aiheen koulut
vaikutuksista
työssä Opetu

MA

AJANKOHTA 25.09.

PAIKKA Webinaari (

Ilmoittaudu

**Ilmoittaudu
Oppivelvollisuuswebi
25.9.**

**mm. TUVA,
työpajatoiminta,
kuntouttava opetus**

**Avoin kaikille, ilmoittaudu
nyt!**

OAJ, Into ry & Valpas-verkosto

maan ja keskustelemaan uudistuksista ja
oiden arkeen. Webinaarin järjestävät
– etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry.

OPH:n syksyn oppimisen tuen webinaarit

2.9. kello 13-14.30

28.10. kello 13-14.30

25.11. kello 13-14.10

Lue myös OAJ:n oppimisen tuen sivut

- sisältää kysymyksiä ja vastauksia & lisätään mielellään lisää (viesti Mirjamille)

Oppimisen tuki ammatillisella toisella asteella

**Taiteen
perusopetus
uudistuu**

Taiteen perusopetus uudistuu

Uudistuksen keskeiset tavoitteet ja muutokset:

- **Yhtenäinen oppimäärä:** yhteen yhteiseen, laajuudeltaan 1000–1500 tunnin (n. 50 opintopistettä) oppimäärään.
- **Rahoituksen selkeyttäminen:** Valtionrahoitusjärjestelmää yksinkertaistetaan ja rahoitusmallilla tuetaan yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastaa.
- **Saavutettavuus:** Tavoitteena on vastata toimijakentän muutoksiin, jotta laadukasta taiteen perusopetusta on helpompi järjestää ja saavuttaa ympäri maata.

OAJ: Taiteen perusopetusta on vahvistettava laajalti uudistuksessa

- Turvattava taiteen perusopetuksen uudistuksen hallittu läpivienti
- Turvattava riittävä rahoitus saavutettavuuden kasvattamiseksi (10 milj.)
- Vahvistettava yhteistyön edellytyksiä (koulujen, taiteiden keskinäinen ja välinen, muut organisaatiot)
- Huolehdittava opetushenkilöstön kelpoisuuksista vahvalla tasolla (koulutustaso ja pedagoginen osaaminen)
- Johtajilla on oltava kelpoisuuksien täyttymisen lisäksi johtamisosaamista
- <https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM017:00/2024>

A person wearing a blue sweater is sitting at a desk, writing with a pen. The desk is cluttered with papers and a calculator. The background is slightly blurred, showing other desks and papers. A light blue oval is overlaid on the left side of the image, containing the text.

**Ajankohtaista
korkeakoulusta**

Ajankohtaista juuri nyt korkeakoulutuksessa

- **Ammatillinen opettajankoulutus (AmO, opot, erkat) osaamisen viitekehykseen** → amk-lakiin tarvittu muutos käsitelty nyt eduskunnassa
  - https://www2.eduskunta.fi/FI/vaski/PoytakirjaAsiakohta/Sivut/PTK_52+2026+2.aspx
- **Avoimena korkeakouluopetuksena järjestettävä maksullinen tutkintokoulutus** → lausunnolla
  - Avoimena korkeakouluopetuksena järjestettävään tutkintokoulutukseen ei sovellettaisi opiskelijavalintoja ja opiskeluoikeutta koskevia yliopistolain ja ammattikorkeakoululain säännöksiä.
- **Opintosetelikokeilun tavoitteena** on nopeuttaa toiselta asteelta korkeakouluopintoihin siirtymistä.
  - <https://okm.fi/-/opintosetelikokeilu-avaa-nuorille-ovia-avoimiin-korkeakouluopintoihin>
  - OAJ:n lausunto <https://www.oaj.fi/ajankohtaista/lausunnot/2026/yliopistoille-ja-ammattikorkeakouluille-ehdotetaan-opintosetelikokeilua/>
- **KAPPAS2-hanke:** Koulutuspolku näkyy korkeakouluopiskelijoiden generisissä taidoissa
  - <https://okm.fi/-/tutkimus-koulutuspolku-nakyy-korkeakouluopiskelijoiden-generisissa-taidoissa>
- **Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteinen visio Suomelle viimeistelyvaiheessa**
  - <https://okm.fi/-/korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-yhteinen-visio-suomelle-viimeistelyvaiheessa>
  - OAJ:n lausunto <https://www.oaj.fi/ajankohtaista/lausunnot/2026/lausunto-okmn-korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-visio--ja-toimenpideluonnoksesta/>

Korkeakoulujen keskittäminen käynnissä

7 konsernia

- ÅA/ NOVIA
- LUT/ LAB 2017
- OY/ OAMK 2018
- TUNI/ TAMK 2019
- Lapin yo/ Lapin amk 2021
- VY/ VAMK 2025
- JY/ JAMK 2026

**Mitä me
haluamme?
Kuka päättää
suunnan?
Alue, yksittäiset
henkilöt vai
kansallisella
tasolla yhdessä?**

Entä tulevaa?

- UEF/ KAMK, Savonia, Karelia
- LUT/ XAMK?
- VY/ VAMK -> entä SeAMK? Centria? SAMK?
- Amkien omat pyrkimykset kuten 3AMK, 4Q, Länsirannikon amkit, 13 amkia, jne.
- Vai kenties ammatillisen koulutuksen kanssa yhteys? Riveria, Karelia
- Tai strategiset liittoumat, esim. Turun yliopisto ja TUAMK tai HY, Aalto, 3AMK
- Muun toimijan omistus, esim. IL?
- Ulkomainen omistus?

Turun yliopisto ja Turun ammattikorkeakoulu kehittävät uutta korkeakouluyhteisömallia

Turun yliopisto ja Turun ammattikorkeakoulu solmivat strategisen kumppanuussopimuksen. Tavoitteena on kehittää uusi korkeakouluyhteisömalli, joka pohjautuu kummankin vahvuuksille. Yhteistyötä rakennetaan muun muassa tohtorikoulutuksessa ja tutkimusinfrastruktuureissa.

<https://www.turkuamk.fi/artikkeli/turun-yliopisto-ja-turun-ammattikorkeakoulu-kehittavat-uutta-korkeakouluyhteisomallia/>

KAMK-neuvottelut alkuun Itä-Suomen yliopiston kanssa

Tässä vaiheessa Kajaani lähtee neuvotteluihin ilman sitoumuksia.

Innimari Hyvärinen

Kajaanin kaupunki lähtee neuvottelemaan Itä-Suomen yliopiston kanssa ammattikorkeakoulujen yhteistyön syventämisestä sekä Kajaanin ammattikorkeakoulun (KAMK) omistusrakenteesta.

Yliopisto on kutsunut neuvotteluihin mukaan KAMKin lisäksi Karelia- ja Savonia-ammattikorkeakoulujen omistajakaupunkien edustajat. Neuvottelukokous on 7. huhtikuuta. Tavoitteena on keskustella ja sopia asian yhteisestä jatkovalmistelusta.

Kaupunginhallitus päätti tiistaina nimetä kaupungin edustajiksi kokoukseen kaupunginvaltuuston puheenjohtajan, kaupunginhallituksen puheenjohtajan, vt. kaupunginjohtajan, sivistysjohtajan ja kehitysjohtajan.

Neuvotteluihin lähdetään tässä vaiheessa ilman sitoumuksia, kaupunginhallitus toteaa päätöksessään.

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO haluaa arvioida, voidaanko Itä-Suomeen rakentaa vahvempi korkeakouluyhteisö, joka kokoaa osaamisen yhteen sekä tukee alueen elinvoimaa.

Neuvotteluissa Itä-Suomen yliopisto selvittää myös mahdollisuutta hankkia enemmistöosuus KAMKista sekä muista neuvotteluissa mukana olevista ammattikorkeakouluista.

Koulujen perustehtävät säilyisivät yliopistolain ja ammattikorkeakoululain mukaisina ja jokainen ammattikorkeakoulu itsenäisenä yhtiönä ja toimijana.

Mahdollisiin omistajamuutoksiin liittyvät ratkaisut tehdään sitten, kun yliopisto on selvittänyt esimerkiksi koulujen omistajien toiveet ja reunaehdot.

Itä-Suomen yliopiston lisäksi Oulun yliopisto on ilmaissut kiinnostuksensa hankkia osuuden KAMKin osakkeista ja liittämään Kajaanin ammattikorkeakoulu osaksi yliopistokonsernia.

Jos Oulun yliopisto esittää Kajaanille asiasta neuvottelukutsun, kaupunginhallitus tekee siihen osallistumisesta päätöksen erikseen.

Xamkin hallitus äimän käkenä liittymissuunnitelmista LUT-yliopistoon – kutsua neuvottelupöytään ei tullut

Xamkin hallituksen puheenjohtaja Pekka Posti sanoo, että julki tulleet neuvottelut luovat epävarmuutta. LUT:n johto korostaa, että tunnustelut ovat vasta alussa.

https://yle.fi/a/74-20216387?utm_source=social-media-share

Materiaali: Hannele Louhelainen

A person in a dark jacket is steering a boat on a blue sea under a blue sky with white clouds. The boat's white steering wheel and a rope are visible in the foreground. A large white circle is overlaid on the center of the image, containing text.

Kysymyksiä kehityskulun ympärillä riittää

**Kelluva ohjaus vs.
kansallinen kokonaiskuva
ja
korkeakoulujärjestelmän
selkeys**

Yhteishaussa kerättyjen tietojen tietojen säilyttäminen (webinaarin keskustelussa)

- Pohjana EU:n tietosuoja-asetus 5 artikla (käyttötarkoitussidonnaisuus, säilytyksen rajoittamisperiaate)
- Tietoja tulee käyttää vain ilmoitettuun käsittelytarkoitukseen. Jos hakuvaihe → siihen, jos hakuvaihe ja tuen suunnittelu → siihen.
- Oleellista on mitä rekisteriselosteessa on ilmoitettu tietojen käytöstä ja säilytyksestä. Vastuu on rekisterinpitäjällä.
- Tiedot tulee poistaa mahdollisimman pian sen jälkeen kun ei ole enää perusteita säilyttää tietoja.